

UTÓSZÓ

Végakaratként jött a felhívás, kérés, engedély e nagy munka megjelentetésére, annak teszünk most eleget.

És talán ennyi elegendő is lenne, mivel a szerző ismeretlen volt előttünk. Mégis éppen ezért lehet hiteles a műről néhány mondat, amivel a szerzőről is megemlékezünk a magunk módján.

A *Rekonstrukció* a világtörténelem helyreállítása akar lenni, és pedig – szándéka szerint – azért magyar szemmel, hogy tárgyilagos lehessen. És ez nem öndicséret, hanem tény, e három kötetes mű megmutatja.

De hogy miért mi vagyunk erre alkalmasak, végülis homályban marad. Épp ezek a tények takarják el a lényegét a bonyolult sokadalomba belefáradt szem elől. Mert mintha nem is lenne más körülöttünk térben és időben, mint hamisság, hamisítás. És ez nem képzelgés, magyarázat azonban nincs, ha nem látunk be a dolgok legmélyére. Ebben viszont nagy segítségünkre lehet Somlói István József itt látható munkássága.

Az általa *helyreállított történelem és időrend* mellé azonban égetően kívánczik a *helyrajz* is, ennek megfontolását ajánlom azoknak, akik elhirtelenkedik a kritikájukat és elvetik Somlói veretes megállapításait. A három – idő, hely és esemény – pontos megállapítása együtt ugyanis már aligha hagy majd kívánnivalót, és vannak is kezdemények a harmadik tényező szerepe fontosságának bizonyítására, a dolgok helyének „rekonstruálására”.

Ilyen szemmel nézve tehát Somlói eredményei sokkal többet érnek, mintha a helyszínek valamilyen rendbetételét kihagyjuk a számításból, értékelésből. Még az ismétlődésekre is ez lehet a valódi megoldás, magyarázat, csak hát, a honnan hová kérdése nem egyszerűen látható be, hogy egyáltalán kérdéses, ha a történelemhamisítás teljességéhez ilyen nagymértékben, harmadik részterületként hozzátartozik. A teljesség kifejezés itt nem azért kellő, mert tényleg a történelem lehető legjobb megközelítéséről van szó, hanem azért, mert a történelemhamisítás sikerét azzal biztosítjuk, hogy máig nem látunk tisztán.

S még valami, a tisztánlátáshoz. A tisztát, egyértelműt Somlói sem abban látja, hogy igaz, mint sokan, akik igazságkeresésnek tartják a történelemhamisítás felszámolását, és erkölcsi ügynek veszik, ahol elegendő a hamisítók erkölcstelenségére rámutatni. Azzal aztán többnyire kimerül a ténykedésük. Somlói viszont a helyreállítás során tényeket keres és kezel, eredményt pedig következtetés nyomán mutat fel. Egyszerűbben mondva megtalálja, miként történt, s nem előírja, minek hogyan kellett volna történnie.

Ugyanakkor ebben is van kockázat, mert bár elismer szellemi támaszt nyújtókat, a kritikai feldolgozásokat nem építi be a nagyarányú és szerteágazó témakör miatt mondanivalójába, azaz nincsenek igazán hivatkozásai, inkább magányos farkas ő. Így viszont a történeti anyagot a mindenkinek közönségesen elérhető anyagból veszi, ami maga is lehet hamisítások által teremtett. Ugyancsak a száraz tényanyag nehezen áll össze folyamattá, ha a tárgyilagosságra törekvés miatt kihagyjuk az egyéni és csoportos vágyak, törekvések területét a bemutatásból. Fehér-feketévé, angyallá-ördöggé válnak a szereplők, de végül mégis állást kell foglaljunk mellettük vagy ellenük. Ezért lehet sokkal egyértelműbb és hatékonyabb a harmadik szempont és terület, a történeti földrajz helyreállítása, mert ama sok bizonytalanság mellett, a földfelszín legalább állandó, legalábbis keveset változott az ókor és a középkor óta. És ha itt is találunk ellentmondásosságot, más helyszín beiktatása hamarabb vezet eredményre a magyarázatban, mint maga a történeti eset ideje, szereplői és indítékainak a valószínűt közelítő változatának találgatása.² Mert ha például egy régi eseményt (valahol lezajlott csatát) a vele kapcsolatban említett napfogyatkozáshoz kötve tudnak keltezni, időponttal ellátni, de azzal az időrenddel

---

² Eme javaslatom egyik ösztönzője, példája Fábíán Sándor: *Történelmi „szürreal”*. Az *Igazság Kálváriája*. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36. évf. 1. sz. (2021.) <https://epa.oszk.hu/01400/01445/00061/pdf/>. Ez tele van ugyanis a legkorábbi nyomtatott könyvekben talált, az eredeti helyrajzra utaló forrásokkal, s ezek az eseményeket is sokkal jobban magyarázzák, mint az „ismert helyszínek”.

mégis nehézség támad, nem biztos, hogy időrendi kritikával megoldáshoz jutunk. Különösen, ha egyéb tényezők (pl. logisztika) hiánya is felmerül, mint erre akad példa bőven.³ Ekkor egy más helyen keresett napfogyatkozás egészen más időpontot jelöl ki tehát.

Somló kiindulását a Nagy Károly-i lehetetlenségek Heribert Illig-féle időbeli bírálatának elégtelenségére, művében Fábián Sándor továbbfejleszti, mintegy kiiktatva szükségességét azzal, hogy magának a történelemhamisításnak az idejét elnyújtja, illetve sokkal közelebb, a reneszánsz korszakba helyezi. Ez is igen megfontolandó, jegyezzük meg, de ha ezen az úton végigmegyünk, még későbbi fejleményekbe ütközünk szükségszerűen, elég csupán a gazdasági fejlettséget, az ipar állapotát és a műszaki tudomány színvonalát komolyan mérlegelni. Ebbéli hiányossága valamennyire korlátozza Somló látásmódját, ámde az ő célja mégis teljesül majd a művében, a megígért történelmi és időrendi helyreállítás, mégpedig az előbbiek tükrében. Szerinte „a napjainkban használt történelmi kronológia több, eltérő kronológiai rendszerből származó információsokaság egyesített halmazát tartalmazza, s ez a helyzet eredetileg a nélkül jött létre, hogy alkalmazói egyenként vagy együttesen tudatában lettek volna e rendszerek eltérő voltának és különböző kezdőpontjainak.”

Érdeemes itt Illig és kutatótársai korlátaira rámutatnunk, amennyiben a képzelőerejük csak odáig terjedt ki, hogy az új építmények alá képzelték azok régi előzményeit, ezért aztán a feltételezett betoldott időt megpróbálták olyanként „belőni”, hogy azután már alkalmas és képes legyen a társadalom a szóbanforgó épület megépítésére. (Hiszen a 13. század közepéig uralkodott a romanika.) Az meg sem fordult a fejükben, hogy máshol voltak azok a bizonyos előzmények, ha már a máskor felemerült, más – jóval kisebb méretű – körülmények között, és a szóbanforgó folytatás is az új építmény esetében történt, amely tehát még annál is fiatalabb, mint ők hiszik. A kő ugyanis nem mutatja a korát, a stílus pedig lehet visszavetített. A vizsgált helyek eseményei máshonnan valók, és Illig tehetsége levéltárosként nem terjedt addig, hogy magát a vizsgált helyeket feltárja vagy feltárassa. De ez tehát nem Somló hibája, aki az oklevélhamisításokat is beszámítva az időnyomon ment tovább, és saját munkája fő állításának igazolásaként tekinti az apokaliptikus, chiliazmista, millennista *fiorei Joachim* szövegét, amelyben „az 1260-as évszám, mégpedig Krisztus születésére és Millenniumra való utalással, többször is előfordul”.⁴

Somló Krisztus földönjárását időrendünk legfontosabb kulcsai közt tartja számon. Ehhez elemzi a perzsa és pártus Mitra-kultusz párhuzamait, az esszénus hatást, Szűz Mária apokrif iratokban taglalt származtatását és a pártus hatalmi viszonyokat. Utóbbiakat kizárólag Badiny Jós Ferenc kutatásai nyomán, mondván, nincs is más szakirodalom a téma sajátos (tilalmas) természete miatt.⁵ Felemlíti Jézus – a Próféta, Úr, Ember Fia, Isten báránya, Zsidók Királya, Pantokrátor, Messiás, Üdvözítő és Megváltó – születési idejére a hagyomány szerinti Kr. e. 5. december 24. éjfél, de ez az évszám szerinte 252.⁶ Ehhez az évszámhoz egyszerűen jut, illetve

---

³ Ilyeneket felsoroltam a ZMTE tudományos tanácskozásán. Lásd Darai Lajos: Az első világháború és magyar veszteségeinek legmélyebb gyökerei. „A Hazáért!” *A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara, valamint a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület második emlékkonferenciája, Budapest NKE Kápolna, 2015. április 24. Acta Historica Hungarica Turiciensia 30. évfolyam 3. szám. 2015. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00014/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2015_3_091-116.pdf.*

⁴ V. ö. I. Károly királyunk koronázását ábrázoló freskó 301-es évszámával, és hogy 627-ben írtak először 1627-et, előtte még 614-et, hiányzott a dátumból az elején az ezres szám, tehát ezer év. (Fábián 2021, 155. skk. és 40-50.)

⁵ Azért talán mégis van, pl. Barbara Thiring könyvei: *Jézus, az ember*. (Gold Book, Debrecen, 1992, 2002.) és *A könyv, amelyet Jézus írt (János evangéliuma)*. (Gold Book, Debrecen, 2001.) És még Holger Kersten: *Jézus Indiában élt a keresztre feszítés előtt és után*. (Biográf Kiadó, Budapest, 1992.)

⁶ V. ö. „Jézus 292. december 25-én, éjfél előtt néhány perccel” született (horoszkópja a 22. ábrán). Harsay Mária Magdolna: *Hogyan vágták el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét?* *Acta Historica Hungarica Turiciensia 38. évf. 1. sz. 2023. 167-168.*

https://epa.oszk.hu/01400/01445/00066/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2023_1_0148-0231.pdf. Lásd még Harsay Mária Magdolna: *A magyar ősvallási örökség és a keresztény hitvilág kapcsolata*. 198, 210. *Acta Historica Hungarica Turiciensia 35/1. 2020.*

így vezeti le. Előbb a napkeleti bölcsekre hivatkozik, akik egy idő óta ismerhették ama csillag együttállás idejét, amely a várt istengyermek születési időpontja. Ezt Somlói mint megfelelően kiemelkedő jellegzetességű horoszkópot a mai Placidus 4.0 asztrológiai rendszerben⁷ keresi és találja meg a Rómában használt Julián-időszámítás és a jeruzsálemi helyi középidő szerinti 196. és 324. közötti évek december 25-ödik napjának horoszkóp-ábrái közt, mégpedig az időszak közepén. Ezt a vizsgálandó időszakot pedig szerinte a Gergely-naptár kiigazításának a szükségességét előidéző Julián-naptári évszámítás kisebb pontatlanságából lehet kiszámítani, figyelembe véve a lehetséges eltéréseket a kezdőpont tekintetében. Maga ez a Somlói által megtalált „radix (születési horoszkóp) ábrája pontosan azokat az elemeket látszik halmozni, amelyek az ókori asztrológia elvei, aforizmái szerint rendkívül jelentőségteljesek. Ez csakugyan a történelem legmarkánsabb horoszkópja! Csaknem minden fontos eleme a tengelyeknél csoportosul, konjunkciók és kvadrátok kötik össze őket.” Egy szó, mint száz, a Megváltó születési ideje és időszámításunk kezdőpontja egybeesik, és 252 évvel közelebbi valójában, mint eddig gondoltuk, illetve a hivatalos tudomány állítja, Somlói szerint.

És a csillagászati ok, ami a pontatlanságot okozta, a precesszió, ami „128,2 évente eredményezett egy plusz napot. A felgyülemlett 10 plusz nap 'átugrása' mellett a pápai döntés igen pontosan megadta a hiba további kiküszöbölésének megfelelő módját is, tehát a százzal osztható, de négyszázzal nem osztható számú években a szökőszabály figyelembevételének mellőzését... Az 1582-es évszámból kivonva a Kr. u. 4-et (az utolsó augusztusi helyesbítés évét), elvileg az eredmény 1578 lenne. Mivel ez időszak alatt nem alkalmazták a szökőévek – Gergely által bevezetett – százévente esedékes kihagyását, és mivel csillagászati okok miatt kb. 128,2 év alatt gyűlhetett össze egy plusz nap, az időszak végére: $1578/128,2 = 12,31$ plusz napnak kellett volna előállnia. Ehhez képest a pápa csak 10 nappal rövidítette meg az átállás évét, s mégis helyes eredményre jutott. Értelemszerűen két plusz napnak megfelelő évekkel, tehát a jelenlegi időszámítási rendszerben mintegy $2 \times 128,2 = 256,4$ évvel nem lehet elszámolni. Természetesen a plusz évek tényleges számának $256 \pm 128/2$, tehát 192 és 320 között kell lennie. Ez az 1578 éves intervallum Kr. u. 4-es kezdetre tekintettel megfeleltethető a 196-os és a 324-es évszámoknak. Levezetésünk eredményeként legkorábban a 196-odik évre, legkésőbb a 324-edikre helyezhető annak a kronológiai rendszernek a kezdőpontja, amelyet ma alkalmazunk” – írja Somlói.

Somlói ezen állításaival kapcsolatban a következőket lehet elmondani:

Már a Heribert Illig-féle hasonló érvelésnél látszott: Illig kiindulását, hogy XIII. Gergely pápa (1572-85) naptárreformja hibás, illetve hogy problémás volt, már sokan megcáfolták (Somlói szerint is szakemberek vették körül). Pedig Illig erre a „hiányosságra” építette fel a három évszázados időbetoldással történelmi eseményeket kitaláló, azaz történelemhamisító pápák és császárok feltevését. Ugyanis – mint Somlói is részletesen bemutatja – a Julianus-naptár évhossza kissé hosszabb, eltér a valóságos évtől, így a tavaszpont és ezzel a húsvét ünnep hozzá kötött ideje 128 évenként egy nappal elcsúszott és a Gergely-naptár kialakítása (1582) idején ez a csúszás már 13 nap volt. Ám mivel ekkor csak 10 napot igazítottak ki, felmerült a lehetőség, hogy szándékosan hagyták benne a 3 napot, amivel törvényesítették az ezredforduló előtt háromszáz évvel hamisan létrehozott ezredfordulót, a három évszázados betoldást. Illig aztán sorra leírta a csak eme hamisítás eredményeként létrejött történelmi eseményeket, szereplőket és épületeket, építményeket. Legnagyobb találmánya, hogy Nagy Károly sem létezett, őt a rá hivatkozók találták ki, au állítólag rájuk hagyott alapításaival, adományaival együtt, utólagos igazolásul.

A keresztény idők időszámításának XVI. századi felülvizsgálatakor tehát úgy találták, hogy addig nem gyakorolták a szökőévek százévente esedékes kihagyását, de emiatt viszont nem 13, hanem csak 10 nappal korrigáltak, azaz rövidítették meg az évet. Illig szerint ez azért

https://epa.oszk.hu/01400/01445/00060/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2020_01_185-230.pdf.

⁷ <https://www.placidus.hu/?cta=1&ctb=infoalap&ctc=verstory>.

történt így, mert előtte már három évszázadot mesterségesen beiktattak a történelembe a mai tizenegyedik – szerinte valójában nyolcadik – század fordulóján. Elmélete erre épül. Igaz, nem veszi észre, hogy időközben Krisztus születésének időpontjáról (december 24) eltolták a téli napforduló napját (december 21-re), föltehetően azért, nehogy a keresztények észrevegyék, miszerint az valójában a Nap újjászületésének napja, amely Európa-szerte pogány ünnep volt. Szóval, valójában megvan az a három nap, ezért a három évszázad Illig által feltételezett kiejtésének semmilyen valódi oka nincs. Azaz Illignél bár kiemelten szerepel a hiány alapjának vett 10 nap, melyet a hiányzó 13 helyett beszűrtak, viszont nem tudja, hogy a napfordulók a Juliánusz naptár bevezetése óta, még időszámításunk szerinti (Kr. u.) időkben is egyértelműen a hónap 24. napja körül voltak. S ha most a 21. körül vannak, annak nem az az oka, hogy amint egyesek állítják, a niceai zsinaton már három napot kivettek, mivel ismerték a 128 évenkénti egynapos csúszást és az addigi hibát akarták kijavítani, hanem az alapvető oka az, hogy Jézus vélt születésnapja (24. éjjele) ne essen egybe a Mithraséval, azaz a legrövidebb éjszakáéval, merthogy az most 21. Úgy ugrasztották vissza három nappal a napéjegyenlőség napját egy pillanatnyi döntés által, hogy közben persze nem telt el az ennek megfelelő háromszáz év, ami a Julianus-naptár általi 3 napos csúszás alatt egyébként eltelt. A Gergely-féle naptárreformban a 3 nap úgynevezett 'lenyelése' és nem figyelembe vétele ezért történt, és különösen nem a korábban Szilveszter pápa és Ottó császár által – betoldott 3 évszázad rejtegetése céljából.

Összhangban van e hiányzó három nappal kapcsolatos, Zsoldos Attila által ismertetett bizonyíték is: A „Kr. u. 325-ben megtartott niceai (vagy görögösen nikai) egyetemes zsinat hozott egy rendelkezést, mely a kereszténység egyik legjelentősebb ünnepének, a húsvétnek az egységes megünneplése érdekében módosította Caesar naptárát: az addigi március 24-i dátumról március 21-re hozták a tavaszi napéjegyenlőség időpontját. (A húsvét ugyanis változó ünnep: húsvét vasárnapja a tavaszi napéjegyenlőséget követő első holdtölte utáni első vasárnap, így aztán a Hold aktuális állásától függően 35 különböző napra eshet.) Ha valóban így történt, akkor ez a lépés 'tüntette el' azt a három napot, amely a problémát okozza. Illig azonban egyszerűen nem hiszi el, hogy a niceai zsinat 325-ben hozott volna ilyen döntést, s ebben Illignek igaza is van: a zsinat által hozott kánonok (jogsabályok) között valóban nem szerepel a húsvét számítására vonatkozó előírás. De elkerülte Illig figyelmét, hogy a zsinat döntéseit fenntartó kéziratok közül néhányban szerepel egy *Decretum Niceae de Pascha* (Nicea döntése a húsvétról) címmel ismert irat is, mely viszont éppen az említett módon igazítja ki a naptárt.”⁸ Ez a naptárkiigazítás tehát nem 3 nap kivevésével történt az év napjaiból, hanem az évi két napforduló új helyének új meghatározásával. Így a Gergely-naptár kialakításakor nem 13, hanem csak 10 nap kiiktatásával kellett kijavítani a Julianus-naptár pontatlanságából fakadó csúszást, hisz nem március 24-ről, hanem március 21-ről kellett visszaugrasztani a napfordulós pontot a csúszás miatti akkor már március 10-ről. Ezt így érték el: „Ebben az évben pápai rendeletre október 4. után 15-ét írtak.”⁹ Azaz ha nem is a tavaszpont újra rögzítése és a húsvét idejének pontosabb számítása miatt történt meg a dolog,¹⁰ hanem a téli napforduló áthelyezése céljából, de megtörtént.

Felmerült azonban ellenérvként a természettudományos eszközökkel mért abszolút földi idő összevetése is az Illig által kifogásolt időszakokkal. Magyarán: könnyen eldönthetjük, hogy igaza van-e Illignek, ha megnézzük, hogy mit mond erről az időről a csillagászat, a ¹⁴C vagy a dendrokronológia. És van még számos egyéb tudományos módszer is erre. Ha a naptár igaz, helyes, akkor ugyanannyi időről szól, mint amennyit ezek az eszközök mutatnak. Ha hamis, akkor ki kell derülnie az Illig szerinti eltérésnek a kapott adatokból.

⁸ Zsoldos Attila: „A történelem hamisítása.” *História*, 2003. február. <http://www.historia.hu/archivum/2003/0302zsoldos.htm>.

⁹ Farkas Ildikó: „Kitalált történelem.” *História*, 2003. február. <http://www.historia.hu/archivum/2003/0302zsoldos.htm>

¹⁰ Hiszen ha csak erre hivatkozna a cáfolat, akkor még mindig mondhatná az ellentábor, hogy teljesen mindegy, hogy március 24. vagy 21. utáni első holdtölte utáni vasárnapon van-e a húsvét, attól még ugyanúgy változó ünnep marad.

A csillagászat esetében elég könnyű a bizonyítás, „a Föld tengelye ugyanis nem mozdulatlan, hanem rezeg, vagy inkább billeg (mint a bűgőcsiga), azaz ha a tengelyt képzeletben meghosszabbítjuk, akkor az egy kört ír le. Ennek a mozgásnak a periódusa kb. 26 ezer év, ami azt jelenti, hogy ennyi idő alatt zárul be a kör. Abban az esetben, ha Illig hipotézise helytálló lenne, a Kr. u. 614 előtti észlelések mintegy 4 foknyi eltérést mutatnának a mai állapotból kiszámítható értékekhez képest (mivel a 26 ezer éves periódusból következően valamivel több, mint 72 év alatt következik be 1 fokos elmozdulás az ég látszólagos képében). Csakhogy ilyen eltérés nincsen, mégpedig azért, mert manipuláció sem történt naptári rendszerünkkel.”¹¹

Ott vannak aztán a ¹⁴C abszolút időmeghatározás adatai, ezekből több ezres nagyságban állnak rendelkezésre időadatok, datálások ezt a kort megelőző időszakra és azok nem mutatnak a várt és valódi idő között következetes 3 évszázadnyi hiányt, különbséget. Illig elveti a ¹⁴C kormeghatározást, mint pontatlant – nem illik az elméletébe, de ebben nagyon nincs igaza, hiszen ezt az időmeghatározást más eszközökkel pontosították, kalibrálták már.

Ráadásul, erre a korra még eléggé megbízható a famaradványok kormeghatározása terén, a fa évgűrűkkel, azaz a dendrokronológiában kalibrált érték. Grynaeus András azt írja, hogy „a dendrokronológia szerint Illignek nincs igaza”. Felhossa, hogy a dendrokronológia 'átlapolós' eljárása segítségével kitartó munkával messze vissza lehet menni a múltba. „A délnémet területen (Stuttgart központtal egy 1000 km átmérőjű kör) ezt 7000 évre visszamenőleg tudták megcsinálni”. Ennek segítségével az ott a földben talált famaradványok évgűrűit összehasonlítva az adatbankkal, megállapítható a keletkezési idejük. És „Európa számos pontján, és a volt – Illig általa fiktívnek tartott – Karoling Birodalom központja is ilyen terület, ma már elég jól áll a dendrokronológiai kutatás, azaz a római korig gond nélkül tudni lehet az egyes fajok évgűrűvastagságait. A Rajnán Koblenznél 1980 márciusában előkerült egy régi híd, ahol a készítése során facölöpöket vertek le a folyó ágyába. A híd később elpusztult, a cölöpök maradtak. A víz alatt nem tudtak elkorhadni, mert nem volt elegendő oxigén a korhasztást végző élőlények számára. Amikor a régészek megtalálták a hidat, kiszedték a cölöpöket, mind az 52 darabot, és megkérték a dendrokronológusokat, hogy mondják meg, mikoraiak a fák. Ezt ők meg is tették, és a 298 évet átfogó évgűrűvastagság-adatsorról megállapították, hogy a legfiatalabb évgűrű Kr. u. 48-ban nőtték, és mivel kéreg is volt a fákön a kivágásukra Kr. u. 48-49 fordulóján, a téli hónapokban került sor. Ez megegyezett a régészek kerámia, fémeszközök, pénzek és egyéb ott talált tárgyak által megállapított dátumával. Mindez azért lényeges, mert ha igaza lenne Illignek, akkor komoly 'gubanc' keletkezne! Ugyanis a cölöpök (több tucatnyi!) évgűrűi egy kb. 2000 évvel ezelőtti időpont évgűrűvastagságaival egyeznek meg. Ha 'kiveszünk' az ominózus 297 évet a történelemből és a naptárunkból, akkor ennek a közel 2000 adatból álló adatsorunknak a kezdőpontja hátra tolódik” – tolódna – „297 évvel, mert a hídban megtalált legfiatalabb évgűrűtől a tegnap az erdőben kifűrészelt fában lemért legkülső évgűrűig folyamatos az adatsorunk! Azaz a híd cölöpjei nem Kr. u. 48-ból származnak,” – származnának, – „hanem az általunk Kr. e. 249. évvel azonosított évből. Ez pedig nem egyezik a történelmi ismereteinkkel, mert ekkor (ab Urbe condita CIV) a római köztársaság katonái még Szicíliát sem hódították meg, hisz az első pun háború csak 8 év múlva (Kr. e. 241-ben) fog befejeződni... Carthago, Hispania, Gallia, Germania elfoglalása pedig legjobb esetben az álmaik között szerepel! Így ha elfogadnánk Illig elméletét, akkor azt kellene mondanunk, hogy ezt a római technikával, római eszközökkel, római stílusban épült hidat, amiről római tárgyakat ejtettek a folyóba és partjára, nem a rómaiak

---

¹¹ Zsoldos (2003).

csinálták, hanem a kelták.¹² Ez pedig a sci-fi műfajba tartozik.”¹³ Azaz tehát ami az abszolút időmérésből nem hiányzik, az nem tud hiányozni a történelemből sem. Magyarán: lehet, hogy a bajokat, azaz a történelemhamisítás mikéntjét máshol kell keresni, nem az időrendben: az idővel való „játszadozás” mellékesebb, a fő hamisítási területet éppen a területekkel történtek adhatják. Így viszont Somlói érvelését és felfedezését sem fogadhatjuk el, azaz a 252-es évet Jézus Krisztus születésére. Az a horoszkóp mégsem teljesen meggyőző.¹⁴

A továbbiakban aztán Somlói az általa megtalált krisztusi horoszkóp, illetve a szerinte érvényes időszámításunk jellegzetességeit, összefüggései taglalja, majd áttér az archaikus kronológiai rendszerek összevetéssel való azonosítására. Viszont elveti Heribert Illig elméletét a 297 évnnyi évbetoldásról a középkori történelemben, valamint követői nézeteit a középkori katasztrófális összeomlásról. Mert szerinte elfogadható az a magyarázat is az időelcsúszásokra, hogy „nem elsősorban egy összeesküvés eredményezte a fiktívnek látszó időszakot, ... ez a helyzet úgy állhatott elő, hogy eleink a különböző kronológiai rendszerekben számon tartott eseményeket a nélkül rendeztek el a virtuális idősoron, hogy tisztában lettek volna a kronológiai rendszerek parciális mivoltával. ...a jól ismert, s egy időben valóban sokfelé használt kronológiai rendszerek nem okoztak semmiféle zavart, mert éppen a rendszerek ismertségénél fogva idejében átszámították az így datált éveket. A baj inkább azon kronológiai rendszerek 'beépülésével' állt elő, amelyek csak szűkebb körben voltak használatosak, s alkalmazóik egyáltalán nem tisztázták azok paramétereit.” Somlói a fiktívnek látszó időszakot és szereplőit létezőknek tartja, csak nem központosítottan, hanem sokkal kisebb jelentőséggel, mint amit utólag a történelemírás adott nekik.” Közben „a történelem részleges kozmetikázásához kedvező feltételeket biztosított, hogy jó néhány dinasztia, illetve állam, államszövetség saját történetírása elveszett, esetleg szándékosan kitoröltetett a források sorából. A teljesség igénye nélkül megemlítenők a leginkább hiányzó geszták és évkönyvek: a szkíta és szarmata államok, illetve a pártusok története, a dákok története, az ázsiai és európai hun szövetségi államok (nem birodalmak!) története, az avarok vagy avarhunok, illetve európai államuk története.”

Somlói módszere az, hogy a nem központi területek régészeti adatait egyezteteti azok gyér történeti előfordulásával és a központi részek időrendjével, és arra a megállapításra jut, hogy „a történetírás egyáltalán nem utópia, és nem is volt az, még a legmostohább korokban sem”. Am szerinte rá kell mutatni a negyed vagy félévszázados elcsúszásokra a történetírás és a valóság között.¹⁵ Sőt kisebbeket is talált a parciális vagy részleges időszámítási rendszerek között. Ezeket történelmi eseményeknek is megfelelteti, nemcsak egymásnak, így pl. a trójai háború kapcsán felfedez egy 156 éves elcsúszást. Ennek során azonban képtelenségnek tartja az általam fentebb felvázolt lehetőséget a helyszínek eltérő mivoltára. Arról van szó, hogy a Somlói szerint Jean Huret Angeuin ugyan komoly időrendi tudás birtokában volt, de 1618-as könyvében nagyot tévedett. Somlói így idéz tőle: *”Francus... 60 esztendeig uralkodott. Trója ostroma idején Galliába jött, hogy katonai segítséget kérjen Rhemustól.”*¹⁶ Galliából

¹² Egyéb összefüggések miatt azonban mégis lehetséges, hogy „római kori” kelták (maradványai).

¹³ Grynaeus András: Ki lopja el az idő(nke)t? Néhány rendhagyó megjegyzés Illig könyve kapcsán. *Gondola* 2003. április 4. http://www.gondola.hu/cikkek/22088-Ki_lopja_el_az_ido%28nke%29t_-_nehany_rendhagyvo_megjegyzes_Illig_konyve.html.

¹⁴ Elő lett adva egy másik horoszkóp is hasonló felhanggal, miszerint „Jézus 292. december 25-én, éjfél előtt néhány perccel” született Lásd Harsay Mária Magdolna: Hogyan vágják el a magyarság eredetének ősidőkig visszamenő történetét? *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 38. évf. 1. sz. 2023. 167-168. Jézus horoszkópja a 22. ábrán). https://epa.oszk.hu/acta_hungarica_2023_1_0148-0231.pdf. Lásd még Harsay Mária Magdolna: A magyar ősvallási örökség és a keresztény hitvilág kapcsolata. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 35/1. 2020. 198, 210. https://epa.oszk.hu/acta_hungarica_2020_01_185-230.pdf.

¹⁵ Leírásaiban, táblázataiban aztán Somlói ezt állandóan érvényesíti, ami még kicsit zavaró is talán, bonyolítja a szövegekét, de ettől el lehet tekinteni és arra a hatalmas adatmennyiségre figyelni, amit Somlói rendszerbe rakott, mert szerintem ez művének fő érdeme, mégha őt az egyeztetések igénye tüzelte is.

¹⁶ „*Namnes fia, Rhemus volt a huszonharmadik galliai király a világ teremtésének 2753-adik, az özönvíz 1097-edik évében.*”

visszatértében Magyarországon hallotta, hogy Tróját már elfoglalták. Felmentő seregének gall katonáit innen visszaküldte Rhemus királyhoz, Magyarországon maradt, ott építette fel Sicambria városát.” Somlói szerint „a frankok előkelő származását hirdető francia rendkívül lazán bánt a tényekkel. Sem Gallia, sem Magyarország nem létezhetett még, s nem hihető, hogy az uralkodók 1500-2000 km-re utazgatva próbáltak maguknak szövetségeseket keresni.” Ám mindez, bár fordított sorrendben, de egyezik a Tarih-i Üngürüş erről szóló beszámolójával, tehát mégsem tévedés, hanem a mai szemléletünk számára érthetetlen. Mert a török nyelven fennmaradt krónikánk ezt mondja:

A trójai „várnak egy padisahja volt, akit Paradisznak hívtak. Ennek a Paradisznak volt egy fia, akinek Firanko volt a neve. Amikor atyja, Paradisz elfoglalta a trónt, Firanko egy csomó katonával elindult Panonijja tartományába... Egy nap a Duna folyó partján egy hegy tetejére értek, mely Szikan néven volt ismeretes... Azután, mivel Firanko azt a várost a Szikan hegy tetején építette fel, mert annak a hegynek Szikan volt a neve, azt találta megfelelőnek, hogy a városnak Szikamberijja nevet adja. Amikor Szikamberijja városa régi alakjában teljesen felépült, Firanko a trónra lépett, a tartomány népe is meghódolt neki, és ott uralkodott. Egy idő múlva Iszkender is, azon oknál fogva, hogy anyjának testvére, Iszkender elpusztult, megrajzolta szívében, hogy [Szikamberijja] ellen megy, és elfoglalja. Azután egy nap Iszkender kiadta a parancsot, hogy a katonaság gyűljön össze. Rövid időn belül megszámlálhatatlan katonaság gyűlt össze, és egy áldott pillanatban elindultak Pannonija tartománya elleni hadjáratra. ...Firanko nagy rémületbe esett, ...inába szállt a bátorsága, mert tudta, hogy olyan világ [hódító] hőssel, mint Iszkender, nem mérheti össze az erejét, ahogy Dáráb sah tette. Ha magához hasonló ellenfél lenne, (akkor) merne ellenállni. Azonnal előkészítette fegyvereit, összehordatta minden kincsét, Szikamberijja székhely és Panonijja tartománya iránti szerelmét kidobta elméjéből, és azon gondolkozott, [hol talál] egy másik árnyékot [=védelmet] nyújtó tartományt. Várta a szerencsés pillanatot és a boldog órát, s elhagyta székhelyét. Napnyugat irányában egy másik országba ment. Vándorolva-megpihelve egy nap Firancsijja tartományába érkezett. Ezt a tartományt lakatlanul találta és elfoglalta. Azonnal parancsot adott, hogy egy alkalmasnak való és kellemes helyen egy nagy várost építsenek. Találtak is a városnak egy alkalmas helyet. Egy szívet örvendeztető jó levegőjű helyen [a várost] életre keltve befejezték. Mivel apjának Paradisz volt a neve, ennek a névnek a tiszteletére, és hogy a világon a hírét-nevét megemlegessék, a felépített 88. városnak a Pariz nevet adta. Attól a kortól a mostani időkig Pariz városa Firandzsijja tartományának székesfővárosa, és mivel a saját neve Firanko volt, annak az országnak a Firandzsijja nevet adta.”¹⁷ – Így aztán Trója, Pannónia és Franciaország igen közel kerül egymáshoz, ráadásul a „képtelenségek” sorát Nagy Sándor folytatja Pannónia elfoglalásával. Aminek képe egyébként eléggé színesre sikeredett ebben a krónikában, és talán ez az összefüggés az, ami miatt az egész ügy feledébe borult, borított lett.

Visszatérve Somlói archaikus időrendek összevetésével kapcsolatos fejtegetéséhez, azt a Párthus Birodalom parciális időszámításával folytatja. Megállapítva, hogy „az antik időszak elmúlásával Európában is háttérbe szorultak a Jézus feltételezett születési, valamint feltámadási évéhez igazított datálások. Helyettük ezt a pártus (indo-szkíta) eredetű parciális rendszert kezdték használni, bár az alkalmazóknak – a Római Birodalom anarchiába, káoszba süllyedt területén, ahol kisebb-nagyobb hadurak gyakran rekviráló seregei voltak a törékeny biztonság zálogai, ... a krónikásoknak valószínűleg fogalmuk sem volt arról, hogy ők nem a keresztény időszámítás szerint datálnak.”¹⁸ (Konstantinápolyban azonban észlelték a különbséget, s idővel ki is használták azt, mint a kronológia manipulálásához alkalmas körülményt... Egyelőre

¹⁷ Mahmud Terdzüman: *Magyarország története. Tarih-i Üngürüş vagyis Üngürüş története. A magyarok története. Tarih-i Üngürüş. Madzsar Tarihi* című, Blaskovics József fordította kötetben. Magvető Könyvkiadó, Budapest 1982. 96-98.

¹⁸ Fábíán szerint pedig fogalmuk sem volt a régmúltról, csak a jelent ismerték és azt vetítették vissza valamilyen változtatással kétszer, háromszor a múltba. (Fábíán 2001. 54-57, stb.)

azonban a 'Világteremtéstől' induló évszámításra tértek át, így minden bizonnyal elkerülhették a vitát a nyugati történetírókkal.) ... A pártus időszámítás (és a mutánsa) nemcsak Kínában, hanem Koreában és Délkelet-Ázsiában is elterjedt, még a keresztény (és a manicheus) időszámítás odaérkezése előtt." Somló aztán a manicheus fejleményeket is a kínaiak és a hunok esetében taglalja. A későbbiekben a történelmi események taglalásánál a kusánok és az indiai szakák dinasztiáinak időszámítási rendszereit és a baktriai dokumentumok sajátos kronológiáját is érinti. Valamint itt még rámutat a türk eredetű időszámítás közép-európai hatására, melyet végül Bizánc is használt. Eme türk és a pártus kronológiai rendszer párhuzamos használatából aztán számos félreértés származott, és Somló ezeket is tisztázni igyekszik.

A parciális kronológiai sorok (időrendek) összevetése után rátér a történelmi folyamatok áttekintésére. Ezeket már nem fogom itt követni, mert megisméltésüknek nincs értelme, különösen hogy olyan rettenetes nagyszámú eseményről van szó, hiszen világtörténet ez. Felhívom a figyelmet, hogy ilyen részletekbe menő, alapos, összefüggéseket is feltáró történelmi munkát ritkán lát az ember. Különösen viszonylag rövid szövegbe tömörítve, áttekinthetően. Érdeemes tehát tanulmányozni, akár szinte regény-szerűen olvasni, vagy lexikon-szerűen, kézikönyvként használni. Sajátos megközelítésének eszközeit, céljainak hangoztatását hamar megszokjuk, és reményeim szerint sokak segítségére lesz ez a mű teljesség igényével, a végülis a hagyományos történelemszemlélet keretén belül maradván. Ami sajátos szempontrendszerét illeti, annak eredményességét a jövő mutatja majd meg, Így aztán Somló István József nem dolgozott hiába, sőt mindnyájunk kedvére, épülésére, amiért hálás szívvel gondolhatunk rá.

Darai Lajos